

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ПРИЈАВА

теме докторске дисертације

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) и презиме кандидата:

Јелена (Југослав) Бошњак

Датум и место рођења (општина, град, држава):

4. XII 1984, Савски венац, Београд, Србија

ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио основне студије:

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Стечени академски назив кандидата по завршеним основним студијама:

Професор енглеског језика и књижевности

Година дипломирања:

2008.

МАСТЕР (или МАГИСТАРСКЕ) СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио магистарске или мастер студије:

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

Тема магистарског или мастер рада:

Мастер рад: „The *-ing* Participle in Non-finite Adverbial Clauses in English and Its Translation into Serbian“

Стечени академски назив по завршеним магистарским или мастер студијама:

Мастер филолог – англиста

Година одбране магистарског или мастер рада:

2009.

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Пун наслов предложене теме докторске дисертације:

„Метафоричка и метонимијска концептуализација појмова НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО
у савременом енглеском језику“

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације:

(обавезно се наводи једна од научних области за које је Факултет матичан – филолошке науке; библиотекарство;
културолошке науке и комуникологија)

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације:

(листа ужих научних области налази се у чл. 12 Статута Факултета)

Англистика

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације:

(нпр. српски/енглески/руски језик, српска/енглеска/руска књижевност, фонологија, синтакса, анализа дискурса,
обрада природних језика, версификација, наратологија, компаратистика итд.)

Енглески језик, семантика, когнитивна лингвистика

Језик на ком ће дисертација бити писана и брањена:

(уколико се теза не пише на српском језику, кандидат предаје образац пријаве, образложење и библиографију и
на српском језику и у преводу на језик тезе)

Српски језик

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Име и презиме ментора:

Катарина Расулић

Звање:

- доктор лингвистичких наука
- ванредни професор за ужу научну област Англистика (предмет: Енглески језик) на Катедри за англистику Филолошког факултета Универзитета у Београду

Факултет или институција:

Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику

Ужа област научноистраживачког рада:

Англистика, Енглески језик, Семантика, Когнитивна лингвистика

Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације који га квалификују за менторство (најмање 5 радова):

1.	Rasulić, K. (2004). <i>Jezik i prostorno iskustvo: konceptualizacija vertikalne dimenzije u engleskom i srpskohrvatskom jeziku</i> – Beograd: Filološki fakultet, 2004 – 359 str. – ISBN 86-80267-74-0
2.	Rasulić, K. (2016). <i>Exploring Semantic Relations</i> – Belgrade : Faculty of Philology, 2016 – pp. 376 – ISBN 978-86-6153-384-6
3.	Rasulić, K. (2009): Conceptualization of DEVELOPMENT, SOCIETY, POWER and CONTROL in Serbian and in English / Katarina Rasulić // In: <i>Die Europäizität der Slawia oder die Slawizität Europas: Ein Beitrag der kultur- und sprachrelativistischen Linguistik</i> / Hrsg. C. Voss, A. Nagórko / Studies in Language and Culture in Central and Eastern Europe – München: Verlag Otto Sagner, 2009 – pp. 49–73 – ISSN 1868-2936; ISBN (10) 3-86688-065-0; ISBN(13) 978-3-86688-065-8

4.	Rasulić, K. (2010): Aspekti metonimije u jeziku i mišljenju / Katarina Rasulić // <i>THEORIA</i> (Časopis Srpskog filozofskog društva) – God. LIII, broj 3, 2010 – str. 49–70 – ISSN 0351-2274 ; UDK 81'373.612.2:159.955; 81:1
5.	Rasulić, K. (2020): Turning the heart into a neighbour: (Re)framing Kosovo in Serbian political discourse. In: <i>The Language of Crisis. Metaphors, Frames and Discourses</i> , eds. Mimi Huang and Lise-Lotte Holmgreen – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 2020 – [JB Series <i>Discourse Approaches to Politics, Society and Culture</i> , 87] – Chapter 4, pp. 111–136 – ISBN: HB 9789027204967, E-BOOK 9789027261540 – https://doi.org/10.1075/dapsac.87.04ras

Предложени ментор потписом потврђује да прихвата менторство на предложеној теми, а да је **број докторских дисертација** које су у процесу израде или одобрења на којима је тренутно ментор _____3_____.

Датум прихватања менторства:

Потпис предложеног ментора

12.04.2023. _____

НАПОМЕНА КАНДИДАТА

Кликните да бисте почели унос текста.

Уз Пријаву кандидат прилаже:

1. попуњен образац **образложења** предлога теме докторске дисертације,
2. попуњен образац **библиографије** кандидата,
ВАЖНА НАПОМЕНА: Сви кандидати који бране докторску дисертацију на Универзитету у Београду пре одбране морају имати један рад објављен или прихваћен за штампу у часопису са релевантне листе часописа у складу са прописима Универзитета у Београду.
3. пријаву докторске дисертације са образложењем и библиографијом у електронском облику као Word документ (**CD**),
4. **потврду** да је стекао 120 ЕСПБ на ДАС,
5. оверену копију **дипломе о завршеним основним студијама**,
6. оверену копију **дипломе о завршеним мастер (или магистарским) студијама**,
7. **извод из матичне књиге рођених** са уписаним држављанством,
8. доказ о уплати **трошкова** пријављивања докторске дисертације.

Подносилац пријаве својим потписом потврђује да предложену тему није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству.

Име и презиме кандидата:

Јелена Бошњак

Број досијеа:

16068/Д

Датум подношења пријаве:

14. X 2024.

Потпис кандидата

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
теме докторске дисертације

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Јелена Бошњак

Број досијеа:
16068/Д

Радни наслов теме докторске дисертације

„Метафоричка и метонимијска концептуализација појмова НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО у савременом енглеском језику“

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Англистика

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације

Енглески језик, семантика, когнитивна лингвистика

Предмет научног истраживања

Предмет истраживања је метафоричка и метонимијска концептуализација појмова НАЦИЈА (NATION), ДРЖАВА (STATE) и ДРУШТВО (SOCIETY) у енглеском језику, с посебним нагласком на значење ових појмова које се односи на људске заједнице које живе на територији неке политичке јединице. Теоријско-методолошки оквир тезе чини когнитивнолингвистичка теорија појмовне метафоре, чији су зачетници Лејкоф и Џонсон (Lakoff and Johnson, 1980) преобразили схватање природе и улоге метафора и метонимија у језику и, надасве, мишљењу, указавши на то да оне нису само стилске фигуре и језичка појава, већ изузетно важан елемент човековог појмовног

система који нам омогућава да разумемо сложене и апстрактне појмове одн. појмовне домене уз помоћ когнитивно лакше доступних појмова и домена који су конкретнији и утемељени у нашем искуству. По овој теорији, појмовне метафоре и метонимије су пре свега механизми мишљења, односно појмовно-значењске организације, а у језику се манифестују као метафорички и метонимијски изрази баш зато што су део нашег појмовног система (в. нпр. Lakoff and Johnson, 1980; Klikovac, 2004; Kövecses, 2010; Rasulić, 2010; Rasulić i i Mišković-Luković, 2020). Појмовна метафора је пресликавање појмовне структуре једног домена, који се назива изворним доменом, на други домен, који се назива циљним доменом. На пример, врло честа појмовна метафора је РАЗУМЕВАЊЕ ЈЕ ВИЂЕЊЕ (овде наведена по устаљеном обрасцу за формулисање појмовних метафора – ИЗВОРНИ ДОМЕН ЈЕ ЦИЉНИ ДОМЕН), а њену језичку реализацију видимо у примерима „Сад *видим* шта си хтео да кажеш“ или „Он на то *гледа* мало другачије“. Појмовна метонимија је когнитивни процес у коме се пресликавање врши унутар једног појмовног домена да би се неком когнитивно мање доступном ентитету омогућио лакши ментални приступ на основу неког конкретнијег и лакше доступног ентитета (в. нпр. Lakoff and Johnson, 1980; Radden & Kövecses, 1999; Rasulić, 2010). На пример, честа метонимија је НАСЕЉЕНО МЕСТО ЗА СТАНОВНИКЕ ТОГ МЕСТА као у примеру „*Сједињене Државе* гласају за новог председника“.

Применом поставки теорије појмовне метафоре и метонимије, у раду проучавамо како се путем метафоричких и метонимијских пресликавања структурирају појмови НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО, који се апстрактни аспекти ових појмова разумеју путем појмовних метафора и метонимија и који метафорички и метонимијски језички изрази учествују у таквој концептуализацији. У истраживању такође поредимо концептуализацију сва три појма да би се утврдило које су сличности и разлике у њиховом поимању. Користећи когнитивни приступ метафори у спрези са методама корпусне лингвистике, ову анализу ћемо спровести на лексемама *nation/nations, state/states, country/countries* и *society/societies* у примерима из корпуса савременог енглеског језика Corpus of Contemporary American English (COCA) (Davies, 2010).

Истраживање тежи да допринесе проучавању метафоричких и метонимијских представа о људским заједницама и људском друштву кроз проучавање концептуализације ових појмова у великом и избалансираном корпусу тако да се добије њихова што свеобухватнија и потпунија слика у енглеском језику. У досадашњим истраживањима, метафоричка и метонимијска концептуализација појмова НАЦИЈА, ДРЖАВА и понегде ДРУШТВО су у енглеском језику највише проучавани у оквиру истраживања која се баве анализом језика у сфери политике, и то најчешће у јавном и политичком дискурсу. Обухват таквих истраживања је често превише општи или превише сужен на конкретан дискурс да би се детаљно бавио овим појмовима. Пример за први случај био би Чилтон (Chilton, 2004), који се бави политичким дискурсом уопште, па у оквиру тог дискурса разматра и појмовне метафоре, а као пример за други случај може да послужи Тенорио (Tenorio, 2009), која се бави метафоричким конструисањем Ирске у дискурсу женских наспрам мушких политичара. Затим, у таквим истраживањима ови појмови често нису примарна тема, већ се у датом дискурсу проучавају уз друге појмове и појаве, па је самим тим анализа њихове концептуализације обично ограничена на мањи број домена. На пример, метафора НАЦИЈА/ДРЖАВА/ДРУШТВО ЈЕ САДРЖАТЕЉ је често проучавана метафора у дискурсу о имиграцији (нпр. Charteris-Black, 2006; Hart, 2010) и друштвеној ексклузији (нпр. Davidson, 2012; Koller & Davidson, 2008). Затим, нека истраживања посматрају ове појмове кроз призму политичких или историјских догађаја. Пример била би Лејкофова анализа метафора које су коришћене да се оправда Заливски рат (Lakoff, 1992). На анализу неких аспеката концептуализације ових појмова наилазимо и у оквиру анализе политичких говора (нпр. Charteris-Black, 2018; Xue, Mao & Li, 2013). Затим, ови појмови су некад део шире анализе о некој друштвеној или политичкој појави,

као што је то случај код Рингмара (Ringmar, 2008), који се бави метафорама које структурирају друштвени поредак у различитим друштвима, Чилтона и Лејкофа и Лејкофа засебно (Chilton & Lakoff, 1995; Lakoff, 1999) у оквиру анализе метафора у спољној политици и Маркса (Marks, 2011), који посматра метафоре везане за теорије међународних односа. Изузетак од претходних примера био би тематски зборник радова Шарић и Стојановић (Šarić & Stojanović, 2019) у коме је анализа метафора у дискурсу о нацијама главна тема, с тим што се у зборнику само један рад бави енглеским језиком. Запањујуће је то што је концептуализација појма ДРУШТВО, барем колико је нама познато, најмање проучавана у енглеском језику од сва три појма која су предмет овог рада. Међу истраживањима у којима је концептуализација ДРУШТВА у енглеском језику примарни или један од примарних предмета проучавања издвајају се истраживања Расулић (Rasulić, 2003; Rasulić, 2009), која се баве концептуализацијом ДРУШТВА путем појмовног пресликавања вертикалне димензије просторне оријентације. Такође, Ригни (Rigney, 2001) идентификује осам изворних домена који се пресликавају на циљни домен ДРУШТВА, али то чини у оквиру друштвених теорија и из угла социологије, односно не бави се концептуализацијом ДРУШТВА као таквог и у свом истраживању не користи податке из корпуса нити сличну грађу. Један од подстрека за наше истраживање дао је и рад Бошњак (Bošnjak, 2020), у коме смо на основу великог броја примера из корпуса Corpus of Contemporary American English проучавали како изворни домен ТКАНИНЕ структурира појам НАЦИЈЕ (широко схваћен тако да је обухватио и државе и друштво); истраживање спроведено у овом раду показало је разноврсна пресликавања између ова два домена која не би нужно било могуће уочити у оквиру истраживања ужег захвата. Због свега наведеног констатујемо да у литератури недостаје свеобухватно истраживање метафоричке и метонимијске концептуализације НАЦИЈЕ, ДРЖАВЕ и ДРУШТВА у енглеском језику, посебно истраживање које ће почивати на великом узорку употребе ових појмова у језику какав обезбеђују велики корпуси и које неће бити ограничено на појединачне дискурсе или изворне домене.

Основне хипотезе од којих се полази у планираном истраживању

Хипотезе истраживања су:

- а. да се у енглеском језику појмови НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО у знатној мери концептуализују преко појмовних метафора и метонимија, те да су оне кључне за поимање ових појмова;
- б. да у енглеском језику постоје знатна преклапања у погледу концептуализације ових појмова, односно у погледу изворних домена, сликовних схема, метонимија итд. који структурирају појмове НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО;
- в. да постоје разлике у концептуализацији појмова НАЦИЈА и ДРЖАВА спрам концептуализације ДРУШТВА и да су оне највеће кад су у питању значења ових појмова која се не односе на људске заједнице, већ на територијално-политичке ентитете.

Циљ истраживања и очекивани резултати

Циљеви истраживања су:

1. да утврди који аспекти појмова НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО су у енглеском језику концептуализовани метафорички и метонимијски и путем којих метафоричких и метонимијских језичких израза се остварује та концептуализација;

2. да утврди сличности и разлике у метафоричкој и метонимијској концептуализацији НАЦИЈЕ, ДРЖАВЕ и ДРУШТВА у енглеском језику, како у погледу појмовних метафора вишег и нижег нивоа општости, тако и у погледу конкретних језичких реализација;
3. да кроз изнад описане анализе допринесе разумевању концепата ‘нација’, ‘држава’ и ‘друштво’ и поимању људских заједница, посебно са становишта „народних теорија“, односно народних схватања која одражавају како људи разумеју свет око себе;
4. да провери валидност примене теоријско-методолошког оквира когнитивне лингвистике у оваквим истраживањима

Очекивани резултати истраживања:

Очекујемо да истраживање покаже да се појмови НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО у великој мери концептуализују преко појмовних метафора и метонимија и да су оне кључне за разумевање ових појмова. На основу пилот-истраживања које смо спровели на овим појмовима у корпусу, постојећих истраживањима о њиховој концептуализацији и резултата истраживања о концептуализацији НАЦИЈА у раду Бошњак (Вошњак 2020), очекујемо да ће анализа показати да су неки од аспеката НАЦИЈЕ, ДРЖАВЕ и ДРУШТВА који се метафорички концептуализују: њихова структура и саставни елементи, место и улога појединаца у њима, припадности друштвеној заједници и чиниоци који утичу на припадање/неприпадање, настанак и развој нација, држава и друштвених заједница, промене кроз које оне пролазе, њихово распарчавање и пропадање, уједињеност или разједнињеност, претње по њихов опстанак, односи са другим друштвеним и политичким ентитетима, појам националног идентитета, емигрирање/досељавање у нацију, државу или друштво и устаљивање у животу ових ентитета, итд. Неки од изворних домена које очекујемо да идентификујемо су домени САДРЖАТЕЉА, ОСОБЕ, ТЕЛА, ЗДРАВЉА/БОЛЕСТИ, ЖИВОТНОГ ЦИКЛУСА, ГРАЂЕВИНЕ итд, али истовремено очекујемо и да ће анализа указати и на до сада неидентификоване изворне домене и сликовне схеме. Очекујемо и да ће истраживање показати да се неки од ових појмова концептуализују и метонимијски и то најпре тако што се ТЕРИТОРИЈАЛНО-ПОЛИТИЧКИ ЕНТИТЕТИ као што је држава употребљавају да означе ЉУДЕ КОЈИ У ЊИМА ЖИВЕ.

Теоријски оквир на који ће се истраживање ослањати

Теоријску подлогу истраживања чини изузетно утицајна теорија појмовне метафоре, коју су 1980. године формулисали Лејкоф и Џонсон у књизи *Metaphors We Live By* (Lakoff and Johnson, 1980). По овој когнитивнолингвистичкој теорији, метафоре нису само поетски или реторички украс, већ неизоставан елемент нашег појмовног система, који има велики утицај на разумевање света око нас, а самим тим и на наше понашање. Метафоре стога нису само језичка појава, већ су пре свега елемент мишљења и дефинишу се као виђење или разумевање једног појмовног домена, који се назива циљним доменом, као другог појмовног домена, који се назива изворним доменом (в. Lakoff and Johnson, 1980; Kļikovac, 2008). По правилу, циљни домени су апстрактни, субјективни или недовољно дефинисани, док су изворни домени конкретна, позната, телесна и јасно дефинисана искуства (Kövecses, 2010; Lakoff and Johnson, 1980; Semino, 2008). Метафоричко повезивање изворног и циљног домена почива на нашем искуству, пре свега телесном, али и биолошком, културном и другим врстама искуства, на основу кога се између ова два домена успоставља низ кореспонденција које се називају пресликавањима (в. нпр. Lakoff and Johnson, 1980; Kövecses, 2010). Тако, на пример, о апстрактном појму ТЕОРИЈА размишљамо уз помоћ

конкретног појма ГРАЂЕВИНА када кажемо да је нека „научна теорија *изграђена на чврстом темељу*“. Појмовна метафора, нпр. ТЕОРИЈА ЈЕ ГРАЂЕВИНА, се, дакле, у језику манифестује преко низа метафоричких израза, премда се метафоре могу манифестовати и ван језика (в. нпр. Kövecses, 2010; Rasulić, 2004). Због сложености и апстрактности циљних домена, може се очекивати да ће се на сваки циљни домен пресликавати више изворних домена (Kövecses, 2005). Од књиге *Metaphors We Live By*, теорија појмовне метафоре је даље надограђивана. Један од важних доприноса дао је Грејди (Grady, 1997a; Grady, 1997b), који је први направио разлику између примарних метафора, које су директно мотивисане искуством и независне од других метафора, и сложених метафора, које настају као комбинација примарних метафора. На пример, раније споменута метафора ТЕОРИЈА ЈЕ ГРАЂЕВИНА је сложена метафора која се може разложити на примарне метафоре АПСТРАКТНА ОРГАНИЗАЦИЈА/СТРУКТУРА ЈЕ ФИЗИЧКА СТРУКТУРА и ОПСТАТИ ЈЕ ОСТАТИ У УСПРАВНОМ ПОЛОЖАЈУ, које, за разлику од саме метафоре ТЕОРИЈА ЈЕ ГРАЂЕВИНА, директно извиру из нашег свакодневног теловљеног искуства (в. Grady, 1997a; Kövecses, 2010; Rasulić i Mišković-Luković, 2020). У метафоричкој концептуализацији неког појма важну улогу имају и *сликовне схеме* (в. Croft & Cruse, 2004; Johnson, 1987; Lakoff, 1987; Lakoff & Turner, 1989). Сливковне схеме су обрасци мисаоних представа попут ГОРЕ/ДОЛЕ, НАПРЕД/НАЗАД, ПУНО/ПРАЗНО, СИЛА и ПУТАЊА, који проистичу из телесног искуства и интеракције са светом око нас и на основу којих организујемо и разумемо своје искуство (Johnson, 1987). То важи и за нетелесно искуство, које сликовне схеме такође структурирају путем метафоричких пресликавања (Johnson, 1987).

Уз метафоричка, и разна метонимијска пресликавања могу бити део концептуализације неког појма. Метонимија је, као и метафора, елемент мишљења који обликује наше доживљавање света и утемељена је у телесном искуству, а у језику се манифестује у виду метонимијских израза. За разлику од метафоре, међутим, метонимијско пресликавање одвија се у оквиру једног домена, а најважнија функција метонимије није да омогући разумевање једног појма помоћу другог, већ да се преко уочљивијег и конкретнијег ентитета омогући ментални приступ неком циљном ентитету који у когнитивном смислу није лако доступан (Kövecses, 2010; Lakoff & Johnson, 1980; Panther & Radden, 1999; Rasulić, 2010; Tasić, 2018). Погодан пример би била употреба МЕСТА на коме се одвио неки догађај за сам тај ДОГАЂАЈ, као када кажемо „Нико не жели да се понове *Хирошима и Нагасаки*“.

Оквирни опис материјала који ће се користити и метода за његову анализу

Истраживање ће бити спроведено на примерима употребе лексема *nation/nations*, *state/states*, *country/countries* и *society/societies* у корпусу савременог енглеског језика Corpus of Contemporary American English (COCA). Из корпуса ћемо најпре издвојити сва јављања ових лексема у временском периоду између 2019. године, што је последња година у којој су у корпус додавани текстови, и 2014. године (овај распон ће по потреби бити смањен или повећан у зависности од броја примера који су потребни да се уоче и одреде појмовне метафоре и метонимије и обрасци у њиховој употреби). Након што из корпуса издвојимо све примере за наведене лексеме у датом временском периоду, те примере ћемо анализирати да бисмо утврдили да ли се у њима могу уочити метафорички или метонимијски језички изрази помоћу којих се концептуализују појмови НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО. За то ћемо користити процедуру за идентификацију метафора (енг. metaphor identification procedure (MIP)) (Pragglejaz Group, 2007), односно њену проширену варијанту MIPVU (енг. metaphor identification procedure VU University Amsterdam) (Steen et al., 2010). По овој процедури, најпре је потребно одредити значење посматране језичке јединице у контексту. Значење из контекста (тј. корпуса) затим упоређујемо са речничким дефиницијама ових појмова да бисмо утврдили да ли за дату јединицу постоји неко основније и конкретније значење у односу на значење из контекста. По процедури

MIPVU, ако такво значење постоји и уколико се значење из контекста може разумети на основу тог основнијег и конкретнијег значења, дати језички израз сматраће се метафоричким. За идентификовање метонимијских израза користићемо процедуру Бјернацке (Biernacka, 2013), развијену између осталог и по узору на процедуру за идентификацију метафоре MIPVU. Процедура Бјернацке такође захтева одређивање значења лексичких јединица у контексту и утврђивање да ли у односу на идентификовано значење постоји неко основније. Уколико се утврди да такво значење постоји и да се разликује од значења из контекста, наредни корак је да се утврди да ли између та два значења постоји однос суседности или блискости попут просторне или временске блискости, узрочно-последичних односа или односа део-целина. Уколико се утврди такав однос, идентификовану језичку јединицу треба означити као метонимијског преносника. Уз то, за идентификовање и анализу метонимијских пресликавања користићемо и смернице које нуде MIPVU (Steen et al., 2010) и теоријска разматрања и анализе метонимије у литератури (нпр. Barcelona, 2003; Dirven & Pörings, 2002; Panther & Radden, 1999; Rasulić, 2017; Tasić, 2018). Метафоричке и метонимијске изразе који на овај начин будемо идентификовали даље ћемо анализирати да бисмо утврдили о којим се изворним доменима ради и која проста и сложена метафоричка и метонимијска пресликавања из тих домена структурирају циљне домене НАЦИЈЕ, ДРЖАВЕ и ДРУШТВА и да бисмо, на послетку, формулисали одговарајуће појмовне метафоре и метонимије. Утврђене метафоре и метонимије ћемо даље анализирати и упоређивати да бисмо стекли свеобухватну слику о метафоричком и метонимијском поимању појмова НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО и сличностима и сличностима и разликама у томе како се они разумеју.

Оквирни план истраживања

У првој фази истраживања прикупљаћемо примере посматраних лексема из корпуса по методама описаним у претходном одељку. Након што идентификујемо метафоричке и метонимијске језичке изразе који учествују у концептуализацији циљних појмова, на основу њих ћемо идентификовати који изворни домени се пресликавају на циљне домени НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО. У следећој фази, идентификоване изворне домени ћемо искористити да формулишемо појмовне метафоре, метонимије и сликовне схеме. Паралелно са овим фазама консултоваћемо постојећу литературу о теорији појмовне метафоре и метонимије и концептуализацији испитиваних појмова да бисмо проверили налазе и утврдили до којих нових сазнања доводи анализа у овом истраживању. Када утврдимо и опишемо релевантне појмовне метафоре, метонимије и сликовне схеме за сваки од посматраних циљних домена појединачно, упоредићемо их да утврдимо сличности и разлике. У дискусији резултата истраживања ћемо на основу увида стечених кроз анализу њихове метафоричке и метонимијске концептуализације представити свеобухватну слику о поимању појмова НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО и њиховим сличностима и разликама у савременом енглеском језику. Последња фаза истраживања биће извођење закључака из добијених резултата и сагледавање праваца за даља истраживања у оквиру ове теме.

Прелиминарни списак стручне литературе

Barcelona, A. (2003). *Metaphor and metonymy at the crossroads: A cognitive perspective*. De Gruyter Mouton.

Benczes, R., Barcelona, A., & Ruiz de Mendoza Ibanez, F. J. (Eds.). (2012). *Defining metonymy in cognitive linguistics: Towards a consensus view*. John Benjamins.

- Biernacka, E. (2013). *A discourse dynamics investigation of metonymy in talk*. [Unpublished doctoral dissertation]. The Open University.
- Borghi, A. M., Binkofski, F., Castelfranchi, C., Cimatti, F., Scorolli, C., & Tummolini, L. (2017). The challenge of abstract concepts. *Psychological Bulletin*, *143*(3), 263–292.
- Bošnjak, J. (2020). National fabric: Understanding NATIONS through conceptual metaphor. In B. Čubrović (Ed.), *90th anniversary of the English Department, Faculty of Philology, University of Belgrade: Belgrade English Language and Literature Studies: BELLS90 Proceedings, Volume 1* (pp. 51–69). Faculty of Philology, University of Belgrade.
- Bougher, L. D. (2012). The case for metaphor in political reasoning and cognition. *Political Psychology*, *33*(1), 145–163.
- Carver, T., & Pikalo, J. (2008). *Political language and metaphor*. London and New York: Routledge.
- Charteris-Black, J. (2005). *Politicians and rhetoric: The persuasive power of metaphor*. Palgrave.
- Charteris-Black, J. (2006). Britain as a container: Immigration metaphors in the 2005 election campaign. *Discourse & Society*, *17*(5), 563–581.
- Charteris-Black, J. (2018). *Analysing political speeches: Rhetoric, discourse and metaphor (2nd ed.)*. Palgrave MacMillan.
- Chilton, P. (2004). *Analysing political discourse: Theory and practice*. Routledge.
- Chilton, P., & Ilyin, M. (1993). Metaphor in political discourse: The case of the ‘common European house’. *Discourse & Society*, *4*(1), 7–31.
- Chilton, P., & Lakoff, G. (1995). Foreign policy by metaphor. In C. Schäffne & A. L. Wenden, *Language & Peace (1st ed.)* (pp. 37–60). Routledge.
- Croft, W., & Cruse, A. D. (2004). *Cognitive linguistics*. Cambridge University Press.
- Davidson, P. (2012). *Metaphor in contemporary British social-policy: A cognitive critical study of governmental discourses on social exclusion*. [Unpublished doctoral dissertation]. University of Bradford.
- Davies, M. (2010). The Corpus of Contemporary American English as the first reliable monitor corpus of English. *Literary and Linguistic Computing*, *25*(4), 447–464.
- Deignan, A. (2005). *Metaphor and corpus linguistics*. John Benjamins.
- Dirven, R., & Pörings, R. (2002). *Metaphor and metonymy in comparison and contrast*. De Gruyter Mouton.

- Dorst, A. G. (2011). Personification in discourse: Linguistic forms, conceptual structures and communicative functions. *Language and literature*, 20(2), 113–135.
- Drulák, P. (2006). Motion, container and equilibrium: Metaphors in the discourse about European integration. *European Journal of International Relations*, 12(4), 499–531.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Polity Press.
- Fauconnier, G., & Turner, M. (2008). *The way we think: Conceptual blending and the mind's hidden complexities*. Basic books.
- Filipović Kovačević, S. (2021). *Pojmovna metafora i metonimija u teoriji i praksi*. Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu.
- Frank, R., Dirven, R., Ziemke, T., & Bernárdez, E. (2008). *Body, language and mind: Volume 2: Sociocultural situatedness*. Mouton de Gruyter.
- Gentner, D., & Goldin-Meadow, S. (Eds.). (2003). *Language in mind: Advances in the study of language and thought*. Boston Review.
- Gibbs, R. W., Jr. (2006). Cognitive linguistics and metaphor research: Past successes, skeptical questions, future challenges. *D.E.L.T.A.*, 22(Especial), 1–20.
- Gibbs, R. W., Jr. (2017a). *Metaphor wars: Conceptual metaphors in human life*. Cambridge University Press.
- Gibbs, R. W., Jr. (2017b). The embodied and discourse views of metaphor: Why these are not so different and how they can be brought closer together. In B. Hampe (Ed.), *Metaphor: Embodied cognition and discourse* (pp. 319–334). Cambridge University Press.
- Gibbs, R. W., Jr. (Ed.) (2008). *The Cambridge handbook of metaphor and thought*. Cambridge University Press.
- Gibbs, R. W., Jr., & Steen, G. (1999). *Metaphor in cognitive linguistics: Selected papers from the fifth International Cognitive Linguistics Conference, Amsterdam, July 1997*. John Benjamins.
- Goatly, A. (1997). *The language of metaphors*. Routledge.
- Goatly, A. (2007). *Washing the brain: Metaphor and hidden ideology*. John Benjamins.
- Grady, J. E. (1997a). *Foundations of meaning: Primary metaphors and primary scenes*. [Unpublished doctoral dissertation]. University of California, Berkeley.
- Grady, J. E. (1997b). THEORIES ARE BUILDINGS revisited. *Cognitive Linguistics*, 8(4), 267–290.

- Hampe, B. (2005). *From perception to meaning: Image schemas in cognitive linguistics*. De Gruyter Mouton.
- Harder, P. (2014). National identity: Conceptual models, discourses and political change: 'Britishness' in a social cognitive linguistics. *Cognitive Linguistics Studies*, 1(1) 22–54.
- Hart, C. (2010). *Critical discourse analysis and cognitive science: New perspectives on immigration discourse*. Palgrave Macmillan.
- Heylen, K., Tummers, J., & Geeraerts, D. (2008). Methodological issues in corpus-based cognitive linguistics. In G. Kristiansen & R. Dirven, *Cognitive sociolinguistics: Language variation, cultural models, social systems* (pp. 91–128). De Gruyter Mouton.
- Jing-Schmidt, Z. (2016). Metaphor in Chinese: Cognition, culture, and society. In S.-W. Chan (Ed.), *The Routledge encyclopedia of the Chinese Language (1st ed.)* (pp. 629–644). Routledge.
- Johnson, M. (1987). *The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason*. University of Chicago Press.
- Johnson, M. (2010). Metaphor and cognition. In S. Gallagher & D. Schmicking (Eds.), *Handbook of phenomenology and cognitive science* (pp. 401–414). Springer.
- Kharlamov, N. A. (2012). Boundary zone between cultural worlds or the edge of the dominant culture? Two conceptual metaphors of marginality. *Journal of Intercultural Studies*, 33(6), 623–638.
- Klikovac, D. (2006) *Semantika predloga: Studija iz kognitivne lingvistike*. Filološki fakultet.
- Klikovac, D. (2008). *Metafore u mišljenju i jeziku*. XX vek.
- Koller, V., & Davidson, P. (2008). Social exclusion as conceptual and grammatical metaphor: A cross-genre study of British policy-making. *Discourse & Society*, 19(3), 307–333.
- Koteyko, N., & Ryazanova-Clarke, L. (2009). The path and building metaphors in the speeches of Vladimir Putin: Back to the Future? *Slavonica*, 15(2), 112–127.
- Kövecses, Z. (2005). *Metaphor in culture: Universality and variation*. Cambridge University Press.
- Kövecses, Z. (2009). Metaphor and poetic creativity: A cognitive linguistic account. *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica*, 1(2), 181–196.
- Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction (2nd ed.)*. Oxford University Press.
- Kövecses, Z. (2020). *Extended conceptual metaphor theory*. Cambridge University Press.

- Lakoff, G. (1987). *Women, fire, and dangerous things: What categories reveal about the mind*. Chicago University Press.
- Lakoff, G. (1992). *Metaphor and war: The metaphor system used to justify war in the Gulf*. UC Berkeley: Department of Linguistics. <https://escholarship.org/uc/item/9sm131vj>
- Lakoff, G. (1996). *Moral politics: What conservatives know that liberals don't*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G. (1999). *Metaphorical thought in foreign policy: Why strategic framing matters to the global interdependence initiative*. UC Berkeley: Department of Linguistics. <https://escholarship.org/uc/item/4r82c6x9>
- Lakoff, G. (2002). *Moral politics: How liberals and conservatives think (2nd ed.)*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G. (2003). *Metaphor and war, again*. UC Berkeley: Department of Linguistics. <https://escholarship.org/uc/item/32b962zb>
- Lakoff, G. (2004). *Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate*. Chelsea Green Publishing.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh: The embodied mind and its challenge to Western thought*. Basic Books.
- Lakoff, G., & Turner, M. (1989). *More than cool reason: A field guide to poetic metaphor*. Chicago University Press.
- Landau, M. J., Meier, B. P., & Keefer, L. A. (2010). A metaphor-enriched social cognition. *Psychological Bulletin*, 136(6), 1045–1067.
- Marks, M. P. (2011). *Metaphors in international relations theory*. Palgrave Macmillan.
- Musolff, A. (2006). Metaphor scenarios in public discourse. *Metaphor and Symbol*, 21(1), 23–38.
- Musolff, A. (2010). *Metaphor, nation and the Holocaust: The concept of the body politic*. Routledge.
- Musolff, A. (2012). Special feature: The study of metaphor as part of critical discourse analysis. *Critical Discourse Studies*, 9(3), 301–310.
- Musolff, A. (2015). Dehumanizing metaphors in UK immigrant debates in press and online media. *Journal of Language Aggression and Conflict*, 3(1), 41–56.
- Musolff, A. (2016). *Political metaphor analysis: Discourse and scenarios*. London: Bloomsbury.

- Panther, K., & Radden, G. (1999). *Metonymy in language and thought*. John Benjamins.
- Panther, K., & Thornburg, L.L. (2003). *Metonymy and pragmatic inferencing*. John Benjamins.
- Pragglejaz Group. (2007). MIP: A method for identifying metaphorically used words in discourse. *Metaphor and Symbol*, 22(1), 1–39.
- Putz, O. (2019). *Metaphor and national identity: Alternative conceptualization of the Treaty of Trianon*. John Benjamins.
- Radden, G., & Kövecses, Z. (1999). Towards a theory of metonymy. In K.-U. Panther & G. Radden (Eds.), *Metonymy in language and thought* (pp. 17–59). John Benjamins.
- Rasulić, K. (2003). Konceptualizacija DRUŠTVA pomoću vertikalne dimenzije. U D. Klikovac i K. Rasulić (Ur.), *Jezik, društvo i saznanje* (str. 239–254). Filološki fakultet.
- Rasulić, K. (2004). *Jezik i prostorno iskustvo: Konceptualizacija vertikalne dimenzije u engleskom i srpskohrvatskom jeziku*. Filološki fakultet.
- Rasulić, K. (2009). Conceptualization of DEVELOPMENT, SOCIETY, POWER and CONTROL by means of verticality terms in Serbian and in English. In C. Voss & A. Nagórko (Eds.), *Die Europäizität der Slawia oder die Slawizität Europas: Ein Beitrag der kultur- und sprachrelativistischen Linguistik* (pp. 49–73). Verlag Otto Sagner.
- Rasulić, K. (2010). Aspekti metonimije u jeziku i mišljenju. *Theoria*, 53(3), 49–70.
- Rasulić, K. (2017). Shakespeare on the shelf, Blue Helmets on the move: Human-related metonymic conceptualization in English and Serbian. In A. Athanasiadou (Ed.), *Studies in figurative thought and language* (pp. 199–229). John Benjamins.
- Rasulić, K., i Mišković-Luković, M. (2020). Šta spaja a šta razdvaja kognitivnolingvistički i kognitivnopragmatički pristup metafori? *Lipar*, 72, 11–45.
- Rigney, D. (2001). *The metaphorical society: An invitation to social theory*. Rowman & Littlefield.
- Ringmar, E. (2008). Metaphors of social order. In T. Carver & J. Pikalo (Eds.), *Political language and metaphor: Interpreting and changing the world* (pp. 57–68). Routledge.
- Salamurović, A. (2020). Metonymy and the conceptualisation of NATION in political discourse. *Yearbook of the German Cognitive Linguistics Association*, 8(1), 181–196.
- Šarić, Lj. (2015). Metaphors in the discourse of the national. *Družboslovne Razprave*, 31(80), 47–65.
- Šarić, Lj., & Stanojević, M.-M. (2019). *Metaphor, nation and discourse*. John Benjamins.

- Schröder, U. (2015). Society and culture as container: (Re-)drawing borders and their metaphorical foundation from a communicative and extracommunicative point of view. *International Journal of Language and Culture*, 2(1), 38–61.
- Semino, E. (2008). *Metaphor in Discourse*. Cambridge University Press.
- Steen G. J. (2011). The contemporary theory of metaphor – Now new and improved! *Review of Cognitive Linguistics*, 9(1), 26–64.
- Steen, G. J. et al. (2010). *A Method for linguistic metaphor identification: From MIP to MIPVU*. John Benjamins.
- Stefanowitsch, A., & Gries, S. (2007). *Corpus-based approaches to metaphor and metonymy*. De Gruyter Mouton.
- Tasić, M. (2018). *Metonimija u britanskom novinskom diskursu* [Neobjavljena doktorska disertacija]. Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Tenorio, E. H. (2009). The metaphorical construction of Ireland. In K. Ahrens (Ed.), *Politics, gender and conceptual metaphors* (pp. 112–136). Palgrave Macmillan.
- Tipler, C., & Ruscher, J. B. (2014). Agency's role in dehumanization: Non-human metaphors of out-groups. *Social and Personality Psychology Compass*, 8(5): 214–228.
- van Dijk, T. (2006). Discourse and Manipulation. *Discourse & Society*, 17(3), 359–383.
- Wodak, R., de Cillia, R., Reisigl, M., Rodger, R., & Liebhart, K. (2009). *The discursive construction of national identity*. Edinburgh University Press.
- Xue, J., Mao, Z., & Li, N. (2013). Conceptual metaphor in American presidential inaugural addresses. *Theory & Practice in Language Studies (TPLS)*, 3(4), 678–683.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

БИОБИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
за пријаву теме докторске дисертације

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Јелена Бошњак

Број досијеа:
16068/Д

Радни наслов теме докторске дисертације

„Метафоричка и метонимијска концептуализација појмова НАЦИЈА, ДРЖАВА и ДРУШТВО у савременом енглеском језику“

Биографија кандидата

Јелена Бошњак је рођена 4. XII 1984. у Београду, Република Србија. Дипломирала је 23. VI 2008. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду на групи Енглески језик и књижевност са општим успехом у току студија 9,22 и стекла стручни назив *професор енглеског језика и књижевности*. Кандидаткиња је 17. XII 2009. завршила мастер академске студије другог степена на студијском програму Енглески језик и књижевност на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду са просечном оценом у току студија 10 и стекла академски назив *мастер филолог – англиста*.

2016. године је уписала докторске академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, студијски програм: Језик, књижевност и култура, модул: Језик и у предвиђеном року положила је све испите и одбранила студијске истраживачке радове, са просечном оценом 9,88.

Од јануара 2009. године је радила на Универзитету у Београду – Факултету безбедности као сарадник у настави на предметима Енглески језик I и II, а од маја 2011. ради као наставник страног језика за ужу научну област Страни језици на предмету Енглески језик I. Од 2022. године је заменик шефа Катедре друштвено-хуманистичких наука Факултета безбедности.

Од 2017. до 2019. године је као студент докторских студија, у оквиру курсева енглеског као страног језика за запослене на Филолошком факултету Универзитета у Београду држала два курса енглеског језика – ниво Ц1 и један курс енглеског језика – ниво Б2.

У 2015. години је похађала радионицу „Metaphor Workshop“ професора Херарда Стина (Gerard Steen) са Универзитета у Амстердаму, одржану на Филолошком факултету универзитета у Београду. 2016. је похађала семинар „Анализа података у истраживањима језика (1)“, а 2017. године семинар „Емпиријски подаци у истраживањима језика: ресурси и методе (1)“, који су

организовани у склопу пројекта Regional Language Data Initiative – ReLDI. При овом пројекту је од 2016. године до данас радила и на више задатака семантичке анотације (сентимената, семантичке сличности и кореференци). 2016. године је похађала летњу школу „ESRC Summer School in Corpus Linguistics for Language Studies 2016“ Катедре за лингвистику и енглески језик Универзитета у Ланкастеру, Велика Британија.

Превела је већи научних и стручних радова, углавном из области наука безбедности, као и једну монографију (ван Кревелд, М. (2012). *Успон и пропадање државе*. Албатрос плус и Факултет безбедности). Радила је и лектуре и коректуре за енглески језик за часописе и зборнике у издању Факултета безбедности.

Члан је Друштва за стране језике и књижевности Србије и Удружења наставника енглеског језика Србије (English Language Teachers' Association (ELTA) Serbia).

Научна интересовања Јелене Бошњак обухватају когнитивну лингвистику и енглески језик струке. Излагала је на пет научних скупова у земљи и иностранству и објавила четири научна рада (од којих три у својству првог и/или јединог аутора).

Списак објављених научних и стручних радова кандидата

1. Bošnjak, J. (2023). *English For Security Studies: A Workbook for First-year Students*. Čigoja štampa. ISBN 978-86-80144-61-0
2. Bošnjak, J. (2020). National Fabric: Understanding NATIONS through Conceptual Metaphor. In B. Čubrović (Ed.), *90th Anniversary of the English Department, Faculty of Philology, University of Belgrade: Belgrade English Language and Literature Studies: BELLS90 Proceedings, Volume 1* (pp. 51–69). Faculty of Philology, University of Belgrade.
<https://doi.org/10.18485/bells90.2020.1.ch3>; ISBN 978-86-6153-616-8
3. Nejković, D., & Bošnjak, J. (2020). Needs analysis in English for security studies. *Scripta Manent*, 15(2), 16–36. ISSN: 1854-2042
4. Bošnjak, J., i Nejković, D. (2018). Designing and Compiling a Corpus for an ESP Course. U A. Vujović, S. Šipragić Đokić, i M. Paprić (Ured.), *Strani jezik struke i profesionalni identitet / Language for Specific Purposes and Professional Identity / Langues sur objectifs spécifiques et identité professionnelle* (str. 337–353). Društvo za strane jezike i književnosti Srbije. ISBN 978-86-81018-01-9
5. Bošnjak, J., & Trišić, D. (2015). A Flood of Metaphors? Conceptual Metaphors in the 2014 Balkan Media Reports on Floods. *Journal of Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*, 1(4), 89–98. DOI: 10.14706/JFLTAL15236, ISSN 2303-5528